

Rosensørn; Simon; Vorgen; Carlsten; Dahlerup; P. Hansen; F. Jørgensen; Kirck; Lehmann.

Herved var denne Sag altsaa afgjort.

Derefter foretoges efter Dagsordenen 1ste Behandling af: Forslag til Lov om Udvidelse af Retten for Kirkers og Kirkegaardes Benyttelse*).

Clausen: Naar jeg tager Ordet i nærværende Sag, da kunde jeg indskrænke mig til en Betragtning, som ofte her er gjort gjældende, ogsaa ved Behandlingen af kirkelige Sager, og ofte, som jeg troer, paa urette Sted, med langt mindre Betydning og mindre Tøse, end hvormed den her kan gjøres gjældende. Det er nemlig Spørgsmaalet om Betimelighed eller Ubetimelighed. Jeg vil for det Første anmode de Herrer om at raadsføre sig med egen Erfaring og Kjenndskab til locale Forhold, for at afgive Vidnesbyrd, om der virkelig kan paavises at være Trang til et Lovudkast som det her foreliggende. Jeg skal herved minde om, at dette Spørgsmaal tidligere i en anden Form har været under Forhandling her, idet for noget over et Aar siden, i December 1858, et Medlem af Landstinget, der nu ikke mere er her tilstede, en Geistlig i Thén, fremsatte et Spørgsmaal rettet derhen: om ikke Ministeriet vilde give en Bestemmelse i samme Retning, af samme Omfang, som dette Lovforslag gaar ud paa. Det ærede Medlem, der fremsatte dette Spørgsmaal, udtalte sig derom saaledes: „Triedens Loven af Aar April 1855 om Sognebaandets Løsning de fleste Steder i Landet ikke har frembragt nogen kjendelig Virkning, er den paa andre Steder bleven benyttet i temmelig stort Omfang, og det er navnlig Tilfældet adskillige Steder i Thén“. Hertil knyttede den daværende Kultusminister følgende Udtalelser: „Jeg troer derfor ikke, at der paa nogen Maade kan siges at være nogen særdeles paatrængende Trang til en saadan almindelig Bestemmelse, ligesom den ganske vist ikke ligger i Loven eller

den Forudsætning, hvorunder den blev givet. Jeg troer, at, forsaavidt der kan forekomme enkelte Tilfælde af en saadan Art under den fortsatte Udvikling af Friheden, saa maa der — og det var dertil, jeg sigtede ved en tidligere Udtalelse — træffes administrative Forholdsregler efter disse Tilfældes Bestaffenhed“. — „Det Andragende, der er indkommet, har fra Ministeriets Side fundet et bestemt Afslag, forsaavidt det gik ud paa en almindelig Ret til Afbenyttelse af Kirken for deres Vedkommende, som havde sluttet sig til andre Menigheder, — og jeg kan paa ingen Maade troe, at der er Grund til at fremkalde en Lovbestemmelse i denne Retning“. Dette var Udtalelsen dengang om den formeentlige tilstedeværende Trang. Jeg kan nu ikke troe, at siden den Tid Forholdene skulde have forandret sig saaledes, at ikke det Vidnesbyrd, som den ærede Landstingsmand selv afslagde, ikke endnu skulde staae ved Magt: at nemlig paa de fleste Steder i Landet har denne Lov om Sognebaandets Løsning „ikke fremkaldt nogen kjendelig Virkning“, og at følgende Udtalelsen fra den daværende Kultusminister ikke skulde staae ved Magt: at der „ikke paa nogen Maade kunde være Grund til at fremkalde en Lovbestemmelse i denne Retning“. Vel er der ved Fremlæggelsen af dette Lovforslag paaberaabt, at der skal have fundet Ulemper Sted, at endog saa enkelte forargelige Optrin skulde være foregaaede. Til min Kundskab er Intet kommet herom, men ialtfald have vi da i kirkelige som i andre Forhold Dyrigheder, som kunne og bør forebygges, at saadanne Optrin finde Sted, og paatale dem, naar de have fundet Sted. Derimod kan jeg ikke skjønne, hvori Trangen skulde ligge til, at Lovgivningsmagten sætter sig i Bevægelse. Selv hvor der fremkommer lidelige Folkensister, er det ikke givet, at Lovgivningsmagten deri skal have tilstrækkelig Anledning til at sætte sig i Bevægelse; det maa undersøges, om saadanne folkelige Duffer ere naturligt opstaaede eller kunstigt fremkaldte, om de have nogen virkelig Grund; i andet Fald bør det være overladt til Dyrigheden at træffe de fornødne Forholdsregler. Men hvor der ikke engang foreligger saadanne folkelige Duffer, hvor det vides, at paa de fleste Steder af Landet har denne Lov „ikke frem-

*) Lovforslaget findes i Anh. A. Sp. 825—26.